

УДК 331.5:330.341.1

М. Є. Шкурат
Я. О. Юровицький

ТРАНСФОРМАЦІЯ СУЧАСНОГО РИНКУ ПРАЦІ В УМОВАХ ЦИФРОВИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ ЕКОНОМІКИ

Статтю присвячено дослідженню трансформаційних змін на ринку праці під впливом поширення процесів цифрових трансформацій економіки. Проаналізовано наукові підходи щодо змісту категорії «цифрова трансформація». Зроблено висновок, що цифрова трансформація відображує процес цифровізації, який є однією з визначальних тенденцій розвитку людської цивілізації. Визначено основні індикатори цифровізації економіки. Акцентовано увагу на безперервному впливі цифрових трансформацій на сферу зайнятості населення. Ідентифіковано впливи цифровізації на сферу зайнятості населення на різних рівнях економіки. Виокремлено нові характеристики системи зайнятості внаслідок цифровізації економіки: виникнення нових форм конкуренції на ринку праці; формування майже необмеженого віртуального простору для трудової мобільності працівників; високий рівень інноваційності та динамічності ринку праці; специфічна демографічна структура цифрового ринку праці; цифрова зайнятість як інструмент забезпечення рівноваги на ринку праці. Досліджено низку ризиків у сфері зайнятості населення внаслідок цифрової трансформації економіки. Зроблено висновок, що під впливом цифрових трансформацій економіки ринок праці розширює можливості зайнятості населення, трансформує характер й умови праці, підвищує вимоги до кваліфікації та компетентностей працівників, обумовлює формування сучасних механізмів регулювання соціально-трудових відносин.

Ключові слова: ринок праці, зайнятість населення, цифрова трансформація, цифрова економіка, цифровізація, цифрові технології.

DOI 10.34079/2226-2822-2023-13-25-128-134

Постановка проблеми. В результаті широкого впровадження та радикальних змін у сфері використання інформаційно-комунікаційних технологій сучасна економіка набувала ознак цифрової. Дефініція «цифрова економіка» є досить складною і у міжнародній практиці досі не склалося її гармонізоване визначення. У більшості зарубіжних джерел при її описі акцент робиться на технологіях і пов'язаних з їх використанням змінах в способах взаємодії економічних агентів (Олешко, Касьянова та ін., 2022, с. 8). У загальному розумінні, цифрова економіка базується на використанні інформаційно-комунікаційних (цифрових) технологій, що докорінно перетворюють усі бізнес-процеси та сфери людської діяльності. Зокрема, сучасні технології наповнюють новим змістом сфери соціально-трудових та міжособистісних відносин, впливають на траєкторії саморозвитку людини, її відпочинок тощо.

На особливу увагу в сучасних умовах заслуговують трансформаційні зміни на ринку праці та, зокрема, в сфері зайнятості населення, саме в яких найбільшою мірою знаходять проявлення зміни взаємовідносин між технологічними та людськими чинниками. У зв'язку з цим актуальними є питання поглиблення досліджень процесів цифровізації економіки стосовно їх впливу на стан та перспективи розвитку ринку праці.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питаннями становлення та розвитку цифрової економіки присвячено дослідження вітчизняних і зарубіжних науковців, зокрема: О. Бречко (Бречко, 2020), Г. Віала (Vial, 2019), Т. Олешко (Олешко, Касьянова

та ін., 2022), Г. Дергачової (Дергачова та Колешня, 2020), Н. Касьянової (Олешко, Касьянова та ін., 2022), П. Мікалефа (Mikalef and Parmiggiani, 2022), Е. Пармиджiani (Mikalef and Parmiggiani, 2022) та ін. Внесок у дослідження впливу цифрових технологій на ринок праці зробили вітчизняні вчені: О. Амоша (Новікова та ін., 2022), В. Антонюк, О. Балика (Петрова, Балика та Качан, 2020), Ю. Залознова, А. Колот, Е. Лібанова, І. Новак (Новак, 2021), О. Новікова (Новікова та ін., 2022), І. Петрова (Петрова, 2019; Петрова, Балика та Качан, 2020), Т. Обелець (Обелець, 2020), О. Панькова (Новікова та ін., 2022), Ю. Чалюк (Черьомухіна, Чалюк та Кириленко, 2021), О. Черьомухіна (Черьомухіна, Чалюк та Кириленко, 2021), О. Хандій (Новікова та ін., 2022) та інші.

Виклад основного матеріалу. Становлення цифрової економіки вже тривалий час визначає траєкторії розвитку різних сфер економіки та суспільства, обумовлюючи кардинальні зміни в житті людей. Сьогодні неможливо уявити комфортне існування без цифрових технологій.

Перехід до цифрової економіки є закономірним процесом, який обумовлює модернізацію зайнятості. Цифрові технології супроводжуються цифровою трансформацією, яка повністю змінює стан справ у світі, у тому числі і на ринку праці. Цифрова трансформація безпосередньо пов'язана з цифровими технологіями та цифровою економікою (Черьомухіна, Чалюк, Кириленко, 2021). Саме у цифрових трансформаціях знаходить втілення процес цифровізації, який є однією з провідних тенденцій розвитку людської цивілізації. Аналіз підходів до визначення терміну «цифрова трансформація» наведено в таблиці 1.

Таблиця 1

Наукові підходи щодо змісту категорії «цифрова трансформація»

Визначення	Джерело
Цифрова трансформація – удосконалення організаційної діяльності шляхом використання цифрових технологій і цифрової трансформації, яка тягне за собою глибшу, основну зміну всієї бізнес-моделі організації з хвильовим впливом на цілі галузі; цифрова трансформація є явищем, яке викликає ефекти на різних рівнях та зазнає їх одночасний вплив	Mikalef, Parmiggiani, 2022, p. 3
Цифрова трансформація – зміна культури та мислення організації при переході від традиційних процесів до цифрових технологій у внутрішній, орієнтований на персонал (employee-facing), і зовнішній, орієнтований на клієнта (customer-facing), функціях компанії, та дозволяє адаптувати організацію до швидкого розвитку технологій	Новак, 2021, с. 218
Цифрова трансформація – впровадження в усі види бізнес-діяльності цифрових технологій, що вимагають принципових змін в операціях та в принципах створення нових послуг та продуктів, у культуру та в сучасні технології	Черьомухіна, Чалюк, Кириленко, 2021, с. 3
Цифрова трансформація – унікальний інструмент цифрової революції, за своєчасного і правильного використання якого вітчизняні підприємства зможуть відтворювати втрачені лідерські позиції в новій цифровій економіці	Бречко, 2020, с. 16
Цифрова трансформація – зміна форми діяльності, перебудова організаційної структури, застосування нових бізнес-моделей, нових джерел та форм отримання доходу, залучення ширшого кола споживачів, виведення обслуговування клієнтів на новий рівень, змішування сфер функціонування у нових форматах, в тому числі у вигляді цифрових платформ	Дергачова, Колешня, 2020, с. 284
Цифрова трансформація економіки – перманентний процес, що стосується розвитку різноманітних ІТ-секторів з метою стимулювання створення інноваційних технологій для співпраці та розвитку на міжнародному рівні. Необхідною є спільна участь у цифрових процесах державного сектору економіки, приватної сфери і громадянського суспільства.	Цифрова економіка, 2020, с. 36
Цифрова трансформація – процес, який спрямований на покращення об'єкта шляхом ініціювання значних змін його властивостей за допомогою поєднання інформаційних, обчислювальних, комунікаційних і зв'язкових технологій	Vial, 2019, p. 119

Джерело: систематизовано автором на основі (Vial, 2019; Цифрова економіка, 2020; Дергачова та Колешня, 2020; Бречко, 2020; Черьомухіна, Чалюк та Кириленко, 2021; Новак, 2021; Mikalef, Parmiggiani, 2022)

Незважаючи на те, що цифрова трансформація часто розглядається на прикладі окремих бізнес-процесів чи суб'єктів господарювання (мікрорівні), це не впливає на розуміння її змісту та основних складових, зосереджуючись на сферах впливу та наслідках. Зокрема, щодо незворотних змін у всіх бізнес-процесах та формування цифрової економіки, в тому числі на глобальному рівні.

Основними індикаторами цифровізації економіки є:

- застосування інформаційно-комунікаційних технологій в різних видах економічної діяльності,
- частка інформаційно-комунікаційних технологій у зовнішній торгівлі,
- інвестиції у цифрову сферу приватних компаній,
- витрати домогосподарств у цифровій сфері,
- інтенсивність державної участі у цифровізації. (Петрова, Балика та Качан, 2020, с. 12).

При цьому зауважимо на посилення безперервного впливу цифрових трансформацій на сферу зайнятості населення, що вимагає змін в соціально-економічній політиці країн, розробки заходів для сприяння економічному зростанню, гідній праці, повній і продуктивній зайнятості. На різних економічних рівнях ефекти новітніх тенденцій є різновекторними:

- на рівні окремих компаній між технологічними інноваціями та зростанням зайнятості існує стійкий позитивний зв'язок;
- на секторальному рівні технологічні зміни викликають різноспрямовану реакцію зайнятості, оскільки різні галузі знаходяться на різних стадіях життєвого циклу;
- на макrorівні технологічний прогрес виступає в якості позитивного або нейтрального, але не негативного фактору (Обелець, с. 3).

З точки зору науковців І. Петрової, О. Балики, Г. Качан, цифровізація економіки сприяє формуванню нових рис у системі відносин зайнятості.

По-перше, за умов цифрової зайнятості виникають нові форми конкурентної боротьби на ринку праці:

- серед професіоналів, працівників з талантами, які постійно вдосконалюють свої професійні навички та знання;
- між роботодавцями за залучення талантів з відмінними (інтелектуальними, емоційними, цифровими) компетентностями.

По-друге, на цифровому ринку праці утворюється майже необмежений простір для трудової мобільності працівників, особливістю якої є віртуальність. Як результат виникає цифрова мобільність – новий тип трудової мобільності, що дозволяє працівникові більш повно реалізувати свою робочу силу, а роботодавцеві – зменшити витрати на утримання робочої сили.

По-третє, цифровому ринку праці властивий високий рівень інноваційності та динамічності; посилюється творча складова трудової діяльності, можливість виникнення та реалізації новаторських ідей; цифрова зайнятість стає фактором розвитку як окремої людини, так і глобальної економіки.

По-четверте, цифровому ринку праці притаманна специфічна демографічна структура: на фоні згладжування гендерної нерівності відбувається стрімке зростання молодого сегменту економічно активного населення. Крім того, певним чином цифрова зайнятість на соціальних платформах створює віртуальну взаємодію, задовольняючи потреби молодого покоління у соціальних контактах.

По-п'яте, цифрова зайнятість може стати інструментом забезпечення рівноваги на ринку праці та зниження безробіття на національному та міжнародному ринках: для цифрової зайнятості не є важливою територіальна обмеженість, отже її можна

використати для збалансування попиту і пропозиції на ринку праці (зокрема, щодо молоді, яка не навчається і не працює). (Петрова, Балика та Качан, 2020, с. 14-15)

Крім того, інтеграція Інтернета знань і Інтернета речей актуалізує напрям трудової діяльності, пов'язаний з кастомізацією виробництва, індивідуалізацією потреб споживачів. Вивчення поведінки споживачів, привернення їх уваги до пропонованих товарів породжує нову спрямованість сучасної економіки – економіку уваги. Їй властивий величезний арсенал засобів боротьби за увагу споживачів до певних товарів та послуг, що провокує виникнення багатьох нових професій у сфері нейробіології, нейромаркетингу, рекламного менеджменту, дизайну тощо. Отже, Індустрія та Суспільство-5.0 створюють нові форми інтеграції виробництва та споживання, праці та дозвілля, професійного та особистісного життя (Петрова, 2019).

Разом з тим, процеси цифровізації економіки обумовлюють посилення ризиків у сфері зайнятості населення.

Перш за все, головний ризик цифрової трансформації економіки – це можливе зростання рівня безробіття. За оцінками McKinsey & Co, у світі до 2030 р. через розвиток штучного інтелекту й автоматизації процесів без роботи опиняться 400–800 млн осіб (від 15 % до 30 % світової робочої сили). Але цифровізація не лише призводить до зникнення професій та зменшення використання людської праці, а й створює нові галузі (сектори, професії), надає необмежені можливості для реалізації навичок та талантів людини. (Український інститут майбутнього, 2020)

За даними дослідження Європейської Комісії, до 2030 р. близько 50 % існуючих робочих місць у всьому світі теоретично можуть бути автоматизовані, при цьому в ЄС частково автоматизовані можуть бути від 37 % до 69 % робочих місць. При цьому автоматизація та штучний інтелект прискорюють попит на технологічні навички протягом наступних 10–15 років, тоді як потреба в базових когнітивних навичках, фізичних і ручних навичках буде знижуватися. (European Commission, 2018)

Понад 35 % теперішніх робочих навичок зникне безповоротно, проте процес їх заміщення відбувається з певним лагом, що може масштабувати безробіття та економічну неактивність населення (Петрова, 2019)..

Крім того, актуальними є проблеми впливу цифровізації на зайнятість населення різних вікових груп, зокрема осіб старшого віку. Останні найменш схильні до засвоєння нових цифрових навичок та утворюють групу ризику. Найбільш вагомим ризиком виступає скорочення можливостей для зайнятості осіб віком понад 60 років. (Новікова та ін., 2022, с. 153–154)

У зв'язку з цим доцільно проводити подальші комплексні дослідження щодо трансформації всієї системи соціально-трудових відносин, створення ефективної мотивації роботодавців, працівників, всіх громадян до використання цифрових технологій у різних сферах життєдіяльності, впровадження нових моделей навчання (в тому числі протягом всього життя).

Висновок. Під впливом цифрових трансформацій економіки ринок праці розширює можливості зайнятості населення, трансформує характер й умови праці, підвищує вимоги до кваліфікації та компетентностей працівників, вимагає впровадження адекватних адаптаційних технологій й обумовлює формування сучасних регулюючих механізмів соціально-трудових відносин. При цьому загальні наслідки цифровізації для сфери праці залишаються доволі невизначеними: вони залежать від конкретних умов та значною мірою відрізняються в різних країнах і секторах економіки. Це обумовлює актуальність подальших досліджень щодо трансформації ринку праці в умовах поглиблення процесів цифрових трансформацій економіки.

Бібліографічний список

- Бречко, О. В., 2020. Детермінанти цифрової трансформації національної економіки. *Вісник Тернопільського національного економічного університету* [online], 4, с. 7–24. Доступно: <<http://visnykj.wunu.edu.ua/index.php/visnykj/article/view/1182>> (Дата звернення 03 березня 2023)
- Дергачова, Г. М. та Колешня, Я. О., 2020. Цифрова трансформація бізнесу: сутність, ознаки, вимоги та технології. *Економічний вісник НТУУ «КПІ» : збірник наукових праць*, 17, с. 280–290. DOI : <https://doi.org/10.20535/2307-5651.17.2020.216367>
- Новак, І. М. Трансформація менеджменту персоналу в цифровій екосистемі організації. *Соціально-трудова сфера в координатах нової економіки та глобальної соціоекономічної реальності: виклики, шляхи розвитку*: зб. тез доп. учасників Міжнар. наук.-практ. конф.; Київ, 11–12 листопада 2020 р. Київ : КНЕУ, 2021. С. 218–220.
- Обелець, Т. В., 2020. Сучасні тенденції трансформації ринку праці. *Ефективна економіка*, 5. DOI : [10.32702/2307-2105-2020.5.104](https://doi.org/10.32702/2307-2105-2020.5.104)
- Олешко, Т. І., Касьянова, Н. В., Смерічевський, С. Ф. та ін., 2022. Цифрова економіка : підручник. К. : НАУ.
- Новікова, О. Ф., Амоша, О. І., Залознова, Ю. С. та ін., 2022. Трансформація соціально-трудової сфери в умовах цифровізації економіки: монографія / НАН України, Ін-т економіки пром-сті. Київ.
- Петрова, І. Л., 2019. Трансформація зайнятості в умовах цифрової економіки. *Сфера зайнятості і доходів в умовах цифрової економіки: механізми регулювання, виклики та доміанти розвитку*: зб. тез доповідей учасників Міжнар. наук.-практ. конф., Київ, 23–24 жовт. 2019 р. Київ : КНЕУ, С. 225–228. [online] Доступно: <https://library.krok.edu.ua/media/library/category/materiali-konferentsij/petrova_0037.pdf> (Дата звернення 03 березня 2023)
- Петрова, І. Л., Балика, О. Г. та Качан, Г. М., 2020. Цифрова економіка та поява цифрової зайнятості. *Social and Labour Relations: Theory and Practice*, 10(2), р. 10–20. DOI : [http://dx.doi.org/10.21511/sltp.10\(2\).2020.02](http://dx.doi.org/10.21511/sltp.10(2).2020.02)
- Український інститут майбутнього, 2020. *Україна 2030-е – країна з розвинутою цифровою економікою* [online] Доступно: <<https://strategy.uifuture.org/kraina-z-rozvinutoyu-cifrovoyu-ekonomikoju.html>> (Дата звернення 03 березня 2023)
- Пищуліна, О., 2020. Цифрова економіка: тренди, ризики та соціальні детермінанти: доповідь. *Центр Разумкова* [online]. Київ : Видавництво «Заповіт». Доступно: <https://razumkov.org.ua/uploads/article/2020_digitalization.pdf> (Дата звернення 03 березня 2023)
- Черьомухіна, О., Чалюк, Ю. та Кириленко, В., 2021. Сучасний вимір ринку праці в умовах цифровізації. *Економіка та суспільство*, 34. DOI : <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-34-85>
- European Commission, 2018. Threats and opportunities from automation and robotisation. [online] Доступно: <https://knowledge4policy.ec.europa.eu/foresight/topic/changing-nature-work/new-technologies-automation-work-developments_en> (Дата звернення 03 березня 2023)
- Mikalef, P. and Parmiggiani, E., 2022. An Introduction to Digital Transformation. *Digital Transformation in Norwegian Enterprises*, pp. 1–10. DOI : https://doi.org/10.1007/978-3-031-05276-7_1
- Vial, G., 2019. Understanding digital transformation: A review and a research agenda. *The Journal of Strategic Information Systems*, 28(2), pp. 118–144. DOI : <https://doi.org/10.1016/j.jsis.2019.01.003>

References

- Brechko, O. V., 2020. Determinanty tsyfrovoyi transformatsii natsionalnoi ekonomiky [Determinants of digital transformation of the national economy]. *Visnyk Ternopilskoho natsionalnoho ekonomichnoho universytetu* [online], 4, p. 7–24 Available at: <<http://visnykj.wunu.edu.ua/index.php/visnykj/article/view/1182>> (in Ukrainian) [Accessed 03 March 2023]
- Cheromukhina, O., Chaliuk, Yu. and Kyrilenko, V., 2021. Suchasnyi vymir rynku pratsi v umovakh tsyfrovizatsii [The modern dimension of the labor market in conditions of digitalization]. *Ekonomika ta suspilstvo*, 34. DOI : <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-34-85> (in Ukrainian)
- Derhachova, H. M. and Koleshnia, Ya. O., 2020. Tsyfrova transformatsiia biznesu: sutnist, oznaky, vymohy ta tekhnolohii [Digital transformation of business: essence, features, requirements and technologies]. *Ekonomichniy visnyk NTUU «KPI» : zbirnyk naukovykh prats*, 17, p. 280–290. DOI : <https://doi.org/10.20535/2307-5651.17.2020.216367> (in Ukrainian).
- European Commission, 2018. Threats and opportunities from automation and robotisation. [online] Available at: <https://knowledge4policy.ec.europa.eu/foresight/topic/changing-nature-work/new-technologies-automation-work-developments_en> [Accessed 03 March 2023]
- Mikalef, P. and Parmiggiani, E., 2022. An Introduction to Digital Transformation. *Digital Transformation in Norwegian Enterprises*, pp. 1–10. DOI : https://doi.org/10.1007/978-3-031-05276-7_1
- Novak, I. M. Transformatsiia menedzhmentu perso-nalu v tsyfrovii ekosystemi orhanizatsii [Transformation of personnel management in the organization's digital ecosystem]. *Sotsialno-trudova sfera v koordynatakh novoi ekonomiky ta hlobalnoi sotsioekonomichnoi realnosti: vyklyky, shliakhy rozvytku: zb. tez dop. uchasnykiv Mizhnar. nauk.-prakt. konf.; 11–12 lystopada 2020 r. Kyiv : KNEU, 2021. P. 218–220.* (in Ukrainian)
- Novikova, O. F., Amosha, O. I., Zaloznova, Yu. S. et al., 2022. Transformatsiia sotsialno-trudovoi sfery v umovakh tsyfrovizatsii ekonomiky [Transformation of the social and labor sphere in the conditions of digitalization of the economy]: monohrafiia. / NAN Ukrainy, In-t ekonomiky prom-sti. Kyiv. (in Ukrainian).
- Obelets, T., 2020. Suchasni tendentsii transformatsii rynku pratsi [Current trends of labor market transformation]. *Efektivna ekonomika* [online], 5. DOI: [10.32702/2307-2105-2020.5.104](https://doi.org/10.32702/2307-2105-2020.5.104) (in Ukrainian).
- Oleshko, T. I., Kasianova, N. V., Smerichevskiy, S. F. et al., 2022. Tsyfrova ekonomika [Digital economy]: pidruchnyk. K. : NAU. (in Ukrainian).
- Petrova, I. L., Balyka, O. H. and Kachan, H. M., 2020. Tsyfrova ekonomika ta poiava tsyfrovoyi zainiatost. [Digital economy and digital employment appearance]. *Social and labour relations: theory and practice*, 10(2), p. 10–20. DOI : [http://dx.doi.org/10.21511/slrrp.10\(2\).2020.02](http://dx.doi.org/10.21511/slrrp.10(2).2020.02)
- Petrova, I. L., 2019. Transformatsiia zainiatosti v umovakh tsyfrovoyi ekonomiky [Transformation of employment in the conditions of the digital economy.]. *Sfera zainiatosti i dokhodiv v umovakh tsyfrovoyi ekonomiky: mekhanizmy rehuliuвання, vyklyky ta dominanty rozvytku: zb. tez dopovidei uchasnykiv Mizhnar. nauk.-prakt. konf. (23-24 zhovt. 2019 r).* [online] Available at: <https://library.krok.edu.ua/media/library/category/materiali-konferentsij/petrova_0037.pdf> (in Ukrainian) [Accessed 03 March 2023].
- Tsyfrova ekonomika: trendy, ryzyky ta sotsialni determinanty [Digital economy: trends, risks and social determinants], 2020. *Tsentr Razumkova*. Kyiv : Vydavnytstvo «Zapovit» [online] Available at: <https://razumkov.org.ua/uploads/article/2020_digitalization.pdf> (in Ukrainian) [Accessed 03 March 2023]

Ukrainskyi instytut maibutnoho, 2020. *Ukraina 2030e – kraina z rozvynutoiu tsyfrovou ekonomikou* [Ukraine 2030e is a country with a developed digital economy] [online] Available at: <<https://strategy.uifuture.org/kraina-z-rozvinutoyu-cifrovoyu-ekonomikoyu.html>> (in Ukrainian) [Accessed 03 March 2023]

Vial, G., 2019. Understanding digital transformation: A review and a research agenda. *The Journal of Strategic Information Systems*, 28(2), pp. 118–144. DOI : <https://doi.org/10.1016/j.jsis.2019.01.003>

Стаття надійшла 03.04.2023.

**Shkurat M.
Iurovyskiy Ia.**

TRANSFORMATION OF THE MODERN LABOR MARKET IN THE CONDITIONS OF DIGITAL TRANSFORMATION OF THE ECONOMY

The article is devoted to the study of transformational changes in the labor market under the influence of the spread of the processes of digital transformation of the economy.

Scientific approaches to the content of the "digital transformation" category have been analyzed. It was concluded that digital transformation reflects the process of digitization, which is one of the defining trends in the development of human civilization.

The main indicators of digitalization of the economy have been determined. Attention is focused on the continuous impact of digital transformations on the sphere of population employment. The effects of digitalization of the economy on the employment of the population at different levels of the economy: at the level of individual companies, at the sectoral level, and at the macro level have been studied.

Five new characteristics of the employment system due to the digitalization of the economy are highlighted: the emergence of new forms of competition in the labor market (between high-value employees; between employers for labor); formation of almost unlimited virtual space for labor mobility of employees; high level of innovativeness and dynamism of the labor market; specific demographic structure of the digital labor market; digital employment can be a tool to ensure balance in the labor market. A number of risks in the field of employment of the population as a result of the digital transformation of the economy have been studied, in particular, a possible increase in the level of unemployment, automation of jobs, updating of work skills, difficulty in employment of the population of various age groups, in particular, the elderly.

It was concluded that under the influence of digital transformations of the economy, the labor market expands the employment opportunities of the population, transforms the nature and conditions of work, increases the requirements for the qualifications and competencies of employees, and determines the formation of modern regulatory mechanisms of social and labor relations. The expediency of conducting further scientific research on the transformation of the labor market in the conditions of deepening the processes of digital transformation of the economy is substantiated.

Keywords: labor market, employment, digital transformation, digital economy, digitalization, digital technologies.